

РОЗДІЛ I

Рослинний світ

УДК 581.9(477.82)

В. І. Гончаренко – кандидат біологічних наук, доцент кафедри ботаніки Львівського національного університету імені Івана Франка;

Н. О. Калинович – кандидат біологічних наук, доцент кафедри ботаніки Львівського національного університету імені Івана Франка

Флора судинних рослин Шацького національного природного парку

Роботу виконано в ЛНУ ім. Івана Франка

Узагальнено відомості про видовий склад флори Шацького національного природного парку, яка представлена 1 003 видами судинних рослин із шести відділів, 119 родин, 515 родів.

Ключові слова: Шацький національний природний парк, флора, судинні рослини.

Гончаренко В. І., Калинович Н. О. Флора сосудистых растений Шацкого национального природного парка. Обобщены данные о видовом составе флоры Шацкого национального природного парка, которая представлена 1 003 видами сосудистых растений из шести отделов, 119 семейств, 515 родов.

Ключевые слова: Шацкий национальный природный парк, флора, сосудистые растения.

Goncharenko V. I., Kalinovich N. O. The Materials for Shatek National Natural Park's Flora. Vascular Plant' List of Shatek National Natural Park's flora is generalized. It is presented of 1003 species from 6 divizons, 119 families, 515 genera.

Key words: Shatek National Natural Park, flora, vascular plants.

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. Первинну інвентаризацію флори парку провів П. Т. Яценко, на підставі цього складено й опубліковано список судинних рослин парку (Яценко, 1994). Пізніше з'явилися публікації, в яких наводилися нові для флори парку види (Данилик, Данилик, 1996; Зуб, Карпова, 2004; Якушенко, Фіцайло, Коротченко, 2005). Проте під час експедиційних досліджень на території парку ми виявили ряд видів, які раніше не наводилися в літературі (Гончаренко, Калинович, Степанова та ін., 2003; Гончаренко, 2005; Гончаренко, 2007; Беднарська, Гончаренко, 2007; Noncharenko, 2007), що свідчить про незавершеність інвентаризації флори парку. Оскільки опублікований раніше список видів не відображає сучасного стану різноманіття рослин на території парку, ми уклали новий анотований список видів вищих судинних рослин флори Шацького національного природного парку, який наводимо нижче. Список укладено за результатами опрацювання гербарних колекцій Інституту ботаніки ім. М. Г. Холодного Національної академії наук України (KW) та Львівського національного університету імені Івана Франка (LW), аналізу літературних джерел (Прокудін, Вовк, Петрова та ін., 1977; Яценко, Данилик, 1993; Яценко, 1994; Дідух, Плюта, Протопопова та ін., 2000; Беднарська, 2001; Кухтей, Мусієнко, 2002; Федорончук, Дідух та ін., 2002; Прядко, 2003; Андрієнко, Онищенко, Прядко та ін., 2004; Данилик, 2004; Дідух, Бурда, Зиман та ін., 2004; Андрієнко, Прядко, 2006) та на підставі власних польових досліджень.

Матеріали і методи. Зібрані матеріали зберігаються в гербаріях Львівського національного університету імені Івана Франка (LW), Інституту ботаніки імені М. Г. Холодного Національної академії наук України (KW), Королівського ботанічного саду в Кью (K), Музею натуральної історії в Лондоні (BM). Відділи та родини розміщені в списку за системою А. Л. Тахтаджяна. Роди і види в межах родин розміщені за алфавітом. Латинські назви видів подано за С. Л. Мосякіним та М. М. Федорончуком (Mosyakin, Fedoronchuk, 1999) і сучасними монографічними обробками. Для окремих видів подаються найуживаніші синоніми.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження

Анотований список видів вищих судинних рослин флори Шацького національного природного парку

LYCOPODIOPHYTA

Lycopodiaceae

Diphasiastrum complanatum (L.) Holub
Lycopodiella innudata (L.) Holub
Lycopodium annotinum L.
Lycopodium clavatum L.

Isoetaceae

Isoetes lacustris L.

EQUISETOPHYTA

Equisetaceae

Equisetum arvense L.
Equisetum fluviatile L.
Equisetum hyemale L.
Equisetum palustre L.
Equisetum pratense L.
Equisetum sylvaticum L.

POLYPODIOPHYTA

Athyriaceae

Athyrium filix-femina (L.) Roth

Dennstaedtiaceae

Pteridium aquilinum (L.) Kuhn

Dryopteridaceae

Dryopteris carthusiana (Vill.) H.P. Fuchs
Dryopteris cristata (L.) A. Gray
Dryopteris filix-mas (L.) Schott
Gymnocarpium dryopteris (L.) Newman

Ophioglossaceae

Botrichium lunaria (L.) Sw.

Ophioglossum vulgatum L.

Thelypteridaceae

Thelypteris palustris Schott

PINOPHYTA

Taxaceae

Taxus baccata L.

Pinaceae

Larix sibirica Ledeb.
Picea abies (L.) H. Karsten
Pinus banksiana Lamb.
Pinus sylvestris L.

Cupressaceae

Juniperus communis L.
Juniperus sabina L.
Thuja occidentalis L.

MAGNOLIOPHYTA

Magnoliaceae

Liriodendron tulipiferum L.

Aristolochiaceae

Aristolichia clematitis L.
Asarum europaeum L.

Nymphaeaceae

Nymphaea alba L.

Nymphaea candida J. et C. Presl

Nuphar lutea (L.) Smith

Ceratophyllaceae

Ceratophyllum demersum L.

Ceratophyllum submersum L.

Ranunculaceae

Actaea spicata L.

Aquilegia vulgaris L.

Anemone nemorosa L.

Anemone ranunculoides L.

Batrachium aquatile (L.) Dumort (Batrachium gilbertii V. Crecz.)

Batrachium circinatum (Sibth.) Spach (Batrachium foeniculaceum (Gilib.) V. Krecz.)

Batrachium divaricatum (Schrank) Wimmer

Batrachium kauffmannii (Clerc) V. Krecz.

Batrachium trichophyllum (Chaix) Bosch

Caltha palustris L.

Consolida regalis S.F. Gray

(Consolida arvensis (L.) Opiz)

Ficaria verna Huds.

Hepatica nobilis Mill.

Isoetes thalictroides L.

Myosurus minimus L.

Nigella arvensis L.

Nigella sativa L.

Pulsatilla patens (L.) Mill. (Pulsatilla latifolia Rupr.)

Ranunculus acris L.

Ranunculus auricomus L.

Ranunculus bulbosus L.

Ranunculus cassubicus L.

Ranunculus flammula L.

Ranunculus linqua L.

Ranunculus polyanthemus L.

Ranunculus polyphyllus Waldst. et Kit. ex Wild.

Ranunculus repens L.

Ranunculus sardous Crantz. (Ranunculus pseudobulbosus Schur)

Ranunculus sceleratus L.

Thalictrum aquilegifolium L.

Thalictrum flavum L.

Thalictrum lucidum L.

Thalictrum simplex L.

Trollius europaeus L.

Berberidaceae

Berberis vulgaris L.

Papaveraceae

Chelidonium majus L.

Papaver dubium L.

Papaver rhoeas L.

Papaver somniferum L.

Fumariaceae

Corydalis cava (L.) Schweigg. et Körte

Corydalis solida (L.) Clairv.

Fumaria officinalis L.

Ulmaceae

Ulmus minor Mill. (Ulmus carpinifolia Rupp. ex G. Suckow)
 Ulmus glabra Huds. (Ulmus scabra Mill.)
 Ulmus laevis Pall.
 Ulmus suberosa Moench

Moraceae

Morus alba L.
 Morus nigra L.

Cannabaceae

Cannabis sativa L.
 Humulus lupulus L.

Urticaceae

Urtica dioica L.
 Urtica urens L.

Fagaceae

Fagus sylvatica L.
 Quercus rubra L. (Quercus borealis Michx)
 Quercus petraea (Mattuschka) Liebl.
 Quercus robur L.

Betulaceae

Alnus glutinosa (L.) Gaertn.
 Betula humilis Schrank
 Betula pendula Roth. (Betula verrucosa Ehrh.)
 Betula pubescens Ehrh.

Corylaceae

Carpinus betulus L.
 Corylus avellana L.

Juglandaceae

Juglans regia L.

Portulacaceae

Portulaca oleracea L.

Caryophyllaceae

Agrostemma githago L.
 Arenaria viscida Hall. f. ex Lois. (Arenaria brevifolia Gilib.)
 Cerastium arvense L.
 Cerastium holosteoides Fries (Cerastium caespitosum Gillib.)
 Cerastium semidecandrum L.
 Coccyanthe flos-cuculi (L.) Fourr. (Coronaria flos-cuculi (L.) A. Braun)
 Dianthus barbatus L.
 Dianthus deltooides L.
 Dianthus polonicus Zapal.
 Dianthus pseudosquarrosus (Novak) Klokov
 Dianthus pseudoserotinus Blocki
 Dianthus stenocalyx Juz.
 Gypsophylla fastigiata L.
 Herniaria glabra L.
 Lychnis chalconica L.
 Melandrium album (Mill.) Garcke
 Melandrium dioicum (L.) Coss et Germ. (Melandrium sylvestre (Schkuhr) Röhl.)
 Moehringia trinervia (L.) Clairv.

Myosoton aquaticum (L.) Moench (Malachium aquaticum (L.) Fries)
 Oberna behen (L.) Ikonn. (Silene vulgaris (Moench) Garcke)
 Orites borystenica (Grun.) Klokov (Silene borystenica (Grun.) Walters)
 Psammophylla muralis (L.) Ikonn. (Gypsophylla muralis L.)
 Sagina nodosa (L.) Fenzl
 Sagina procumbens L.
 Saponaria officinalis L.
 Scleranthus annuus L.
 Scleranthus perennis L.
 Silene dichotoma Ehrh
 Silene gallica L.
 Silene lithuanica Zapal.
 Silene nutans L.
 Silene tatarica (L.) Pers.
 Spergula arvensis L.
 Spergula vulgaris (Moench.) Garcke
 Spergula morisonii Boreau (Spergula vernalis auct., non Willd.)
 Spergularia rubra (L.) J. et C. Presl. (Spergularia campestris (L.) Asch.)
 Stellaria alsine Grimm. (Stellaria uliginosa Murr.)
 Stellaria fragilis Klokov
 Stellaria graminea L.
 Stellaria holostea L.
 Stellaria media (L.) Vill. (Alsine media L.)
 Stellaria nemorum L. (Hylebia nemorum (L.) Fourr.)
 Stellaria palustris Retz. (Stellaria glauca With.)
 Steris viscaria (L.) Raf. (Viscaria vulgaris Bernh.)

Amaranthaceae

Amaranthus albus L.
 Amaranthus caudatus L.
 Amaranthus retroflexus L.

Chenopodiaceae

Atriplex hortensis L.
 Atriplex patula L.
 Beta vulgaris L.
 Chenopodium album L.
 Chenopodium hybridum L.
 Chenopodium polyspermum L.
 Salsola tragus L. (Salsola iberica (Sennet et Pau) Botsch., Salsola ruthenica Iljin)
 Spinacia oleracea L.

Polygonaceae

Bistorta officinalis Delarbre (Polygonum bistorta L.)
 Fagopyrum esculentum Moench
 Fallopia convolvulus (L.) A. Löve (Polygonum convolvulus L.)
 Fallopia dumetorum (L.) Holub (Polygonum dumetorum L.)
 Persicaria amphibia (L.) Delarbre (Polygonum amphibia L.)
 Persicaria dubia (Stein) Fourr. (Polygonum mite Schrank)
 Persicaria hydropiper (L.) Delarbre (Polygonum hydropiper L.)
 Persicaria minor (Huds.) Opiz (Polygonum minus Huds.)
 Persicaria lapathifolia (L.) Delarbre (Polygonum nodosum Pers.)
 Persicaria maculosa S.F. Gray (Polygonum persicaria L.)

- Polygonum aviculare L.
Rheum tataricum L.
Rumex acetosa L.
Rumex acetosella L.
Rumex aquaticus L.
Rumex confertus Willd.
Rumex conglomeratus Murray
Rumex crispus L.
Rumex hydrolapathum Huds.
Rumex maritimus L.
Rumex obtusifolius L. (Rumex sylvestris (Lam.) Wallr.)
- Limoniaceae**
Armeria vulgaris Willd.
- Paeoniaceae**
Paeonia officinalis L.
- Hypericaceae**
Hypericum maculatum Crantz
Hypericum humifusum L.
Hypericum perforatum L.
- Elatinaceae**
Elatine gyrosperma Dueben
- Violaceae**
Viola arvensis Murr.
Viola canina L.
Viola hirta L.
Viola hybrida Hort.
Viola mirabilis L.
Viola odorata L.
Viola palustris L.
Viola reichenbachiana Jorb. ex Boreau
Viola rupestris F.W. Schmidt (Viola arenaria DC.)
Viola tricolor L.
- Cistaceae**
Helianthemum ovatum (Viv.) Dun.
- Cucurbitaceae**
Bryonia alba L.
Cucumis sativus L.
Cucurbita pepo L.
Echinocystis lobata (Michx.) Torr. et Gray
Sycios angulatus L.
- Brassicaceae**
Alliaria petiolata (M. Bieb.) Cavara et Grande
Alyssum calycinum L.
Arabidopsis thaliana (L.) Heynh.
Arabis nemorensis (Hoffm.) W.D.J. Koch (Arabis planisiliqua auct. non (Pers.) Rchb.)
Armoracia rusticana P. Gaertn., B. Mey. et Scherb.
Barbarea vulgaris R. Br.
Berteroa incana (L.) DC.
Brassica campestris L.
Brassica oleracea L.
Brassica nigra (L.) Koch
Bunias orientalis L.
Camelina microcarpa Andrz.
Camelina sativa (L.) Crantz (Camelina glabrata DC. Fritsch)
- Capsella bursa-pastoris (L.) Medik.
Cardamine amara L.
Cardamine dentata Shult.
Cardamine impatiens L.
Cardamine pratensis L.
Cardaminopsis arenosa (L.) Hayek
Cardaria draba (L.) Dosv. (Lepidium draba L.)
Dentaria bulbifera L.
Descurainia sophia (L.) Webb. ex Prantl
Erophila verna (L.) Besser (Draba verna L.)
Erysimum cheiranthoides L.
Hesperis matronalis L.
Lepidium densiflorum Schrad.
Lepidium ruderales L.
Neslia paniculata (L.) Desv.
Raphanus raphanistrum L.
Raphanus sativus L.
Rorippa amphibia (L.) Besser
Rorippa austriaca (Crantz) Besser
Rorippa palustris (L.) Besser
Rorippa sylvestris (L.) Besser
Sinapsis alba L.
Sinapsis arvensis L.
Sisymbrium altissimum L.
Sisymbrium officinale (L.) Scop.
Teesdalia nudicaulis (L.) R. Br.
Thlaspi arvense L.
Turrilis glabra L.
- Resedaceae**
Reseda lutea L.
- Salicaceae**
Salix acutifolia Willd.
Salix alba L.
Salix aurita L.
Salix caprea L.
Salix cinerea L.
Salix fragilis L.
Salix lapponum L.
Salix myrsinifolia Salisb. (Salix nigricans Smith)
Salix myrtilloides L.
Salix pentandra L.
Salix purpurea L.
Salix rosmarinifolia L.
Salix triandra L.
Salix viminalis L.
Populus alba L.
Populus nigra L.
Populus tremula L.
- Ericaceae**
Andromeda polifolia L.
Arctostaphylos uva-ursi (L.) Spreng.
Calluna vulgaris (L.) Hull.
Ledum palustre L.
Oxycoccus microcarpus Turcz. ex Rupr.
Oxycoccus palustris Pers.

- Vaccinium myrtillus L.
 Vaccinium vitis-idaea L. (Rhodococcum vitis-idaea (L.)
 Avror.)
 Vaccinium uliginosum L.
- Pyrolaceae**
 Chimaphila umbellata (L.) W. Barton
 Orthilia secunda (L.) House
 Pyrola minor L.
 Pyrola rotundifolia L.
- Monotropaceae**
 Monotropa hypopitys L. (Hypopitys monotropa Crantz)
- Primulaceae**
 Anagallis arvensis L.
 Hottonia palustris L.
 Lysimachia nummularia L.
 Lysimachia vulgaris L.
 Naumburgia thyrsoflora (L.) Reichenb.
 Primula veris L. (Primula officinalis (L.) Hill)
 Trientalis europaea L.
- Tiliaceae**
 Tilia cordata Mill.
 Tilia europaea L.
- Malvaceae**
 Malva crispa (L.) L.
 Malva excisa Reichenb.
 Malva neglecta Wallr.
 Malva sylvestris L.
- Buxaceae**
 Buxus sempervirens L.
- Euphorbiaceae**
 Euphorbia cyparissias L.
 Euphorbia helioscopia L.
 Euphorbia peplus L.
 Euphorbia virgata Waldst. et Kit. (Euphorbia waldsteinii
 (Sojak.) Czerep.)
 Mercurialis perennis L.
- Thymeleaceae**
 Daphne mezereum L.
- Grossulariaceae**
 Grossularia reclinata (L.) Mill.
 Ribes aureum Pursh
 Ribes nigrum L.
 Ribes rubrum L.
- Hydrangeaceae**
 Deutzia scabra Thunb.
 Hydrangea macrophylla DC.
 Philadelphus coronarius L.
- Crassulaceae**
 Jovibarba sobolifera (Sims) Opiz
 Hylotelephium triphyllum (Haw.) Holub (Sedum
 purpureum (L.) Schult.)
 Hylotelephium ruprechtii (Jalas) Tzvel. (Sedum
 ruprechtii (Jalas) Omelcz.)
 Sedum acre L.
 Sedum sexangulare L.
 Sempervivum ruthenicum Schnittsp. et C. B. Lehm.
- Saxifragaceae**
 Chrisosplenium althernifolium L.
 Astilbe davidii Henry
- Parnassiaceae**
 Parnassia palustris L.
- Droseraceae**
 Aldrovanda vesiculosa L.
 Drosera anglica Huds.
 Drosera intermedia Hayne
 Drosera \times obovata Mert. et W.D.J. Koch
 Drosera rotundifolia L.
- Rosaceae**
 Agrimonia eupatoria L.
 Agrimonia procera Wallr.
 Alchemilla vulgaris L. emend. Fröhner
 Alchemilla gracilis Opiz
 Amelanchier ovalis Medik.
 Amelanchier spicata (Lam.) C. Koch.
 Armeniaca vulgaris Lam.
 Aronia melanocarpa (Michx.) Elliot
 Cerasus avium (L.) Moench
 Cerasus fruticosa (Pall.) Woron.
 Cerasus vulgaris Mill.
 Comarum palustre L.
 Crataegus curvisepetala Lindm.
 Crataegus sanguinea Pall.
 Chaenomeles speciosa (Sweet) Nakaj
 Filipendula vulgaris Moench.
 Filipendula ulmaria (L.) Maxim.
 Fragaria vesca L.
 Fragaria viridis Duchesne
 Geum rivale L.
 Geum urbanum L.
 Malus domestica Borkh.
 Malus sylvestris Mill.
 Padus avium Mill.
 Padus serotina (Ehrh.) Ag.
 Physocarpus opulifolius (L.) Maxim
 Potentilla anserina L.
 Potentilla argentea L.
 Potentilla erecta (L.) Rauscher
 Potentilla intermedia L.
 Potentilla norvegica L.
 Potentilla reptans L.
 Potentilla thyrsoflora Huels. ex Zimmeter
 Poterium sanquisorba L.
 Prunus domestica L.
 Prunus divaricata Ledeb.
 Prunus spinosa L.
 Pyrus communis L.
 Rosa canina L.
 Rosa multiflora Thunb.
 Rosa rugosa Thunb.
 Rosa sherardii Davies
 Rosa subcanina (Christ.) Dalla Torre et Sarnth.
 Rosa tomentosa Smith.

- Rubus caesius L.
Rubus hirtus Waldst. et Kit.
Rubus idaeus L.
Rubus nessensis W. Hall.
Rubus plicatus Weihe et Nees
Rubus × pseudoidaeus (Weihe) Lej.
Rubus saxatilis L.
Sanquisorba officinalis L.
Sorbaria sorbifolia (L.) A. Br.
Sorbus aucuparia L.
Spiraea salicifolia L.
Spiraea japonica L.
- Fabaceae**
Amorpha fruticosa L.
Anthyllis macrocephala Wender.
Astragalus arenarius L.
Astragalus cicer L.
Astragalus glycyphyllos L.
Caragana arborescens Lam.
Coronilla varia L.
Chamaecytisus ratisbonensis (Schaeff.) Rothm.
Chamaecytisus ruthenicus (Fisch. ex Woloszcz.) Klaskova
Chamaecytisus zingeri (Nenuk.) Klaskova
Faba bona Medik.
Genista tinctoria L.
Lathyrus palustris L.
Lathyrus pratensis L.
Lathyrus sativus L.
Lathyrus sylvestris L.
Lathyrus vernus (L.) Bernh.
Lembotropis nigricans (L.) Grisenb.
Lotus corniculatus L.
Lupinus polyphyllus Lindl.
Medicago falcata L.
Medicago lupulina L.
Medicago romanica Prodan
Medicago sativa L.
Melilotus albus Medic.
Melilotus officinalis (L.) Pallas
Ononis arvensis L.
Onobrychis viciifolia Scop.
Pisum sativum L.
Pisum arvense L.
Phaseolus vulgaris L.
Robinia pseudoacacia L.
Sarthothamnus scoparius (L.) W.D.J. Koch
Trifolium alpestre L.
Trifolium arvense L.
Trifolium aureum Poll.
Trifolium campestre Schreb.
Trifolium dubium Sibth.
Trifolium elegans Savi
Trifolium fragiferum L.
- Trifolium hybridum L.
Trifolium medium L.
Trifolium montanum L.
Trifolium pratense L.
Trifolium repens L.
Trifolium sativum (Schreb.) Crome
Vicia angustifolia Reichard
Vicia cassubica L.
Vicia cracca L.
Vicia dumetorum L.
Vicia hirsuta (L.) S.F. Gray
Vicia sativa L.
Vicia sepium L.
Vicia tenuifolia Roth
Vicia tetrasperma (L.) Schreb.
Vicia villosa Roth
- Lythraceae**
Lythrum salicaria L.
Peplis portula L.
- Onagraceae**
Chamerion angustifolium (L.) Holub
Circae alpina L.
Circae lutetiana L.
Epilobium collinum L.
Epilobium hirsutum L.
Epilobium montanum L.
Epilobium palustre L.
Epilobium parviflorum Schreb.
Epilobium roseum Schreb.
Oenothera biennis L.
Oenothera rubricaulis Klebahn
- Haloragaceae**
Myriophyllum spicatum L.
Myriophyllum verticillatum L.
- Aceraceae**
Acer negundo L.
Acer platanoides L.
Acer pseudoplatanus L.
Acer saccharinum L.
Acer tataricum L.
- Hippocastanaceae**
Aesculus hippocastanum L.
- Linaceae**
Linum catharticum L.
Linum usitatissimum L.
Radiola linoides Roth
- Oxalidaceae**
Oxalis acetosella L.
Xanthoxalis stricta (L.) Small (Xanthoxalis fontana (Bunge) Holub)
- Geraniaceae**
Erodium cicutarium (L.) L.'Her.
Geranium palustre L.
Geranium pratense L.

- Geranium pusillum L.
 Geranium robertianum L.
 Geranium sanguineum L.
Tropaeolaceae
 Tropaeolum majus L.
Balsaminaceae
 Impatiens glandulifera Royle
 Impatiens noli-tangere L.
 Impatiens parviflora DC.
Polygalaceae
 Polygala amarella Crantz
 Polygala comosa Schkuhr
 Polygala vulgaris L.
Cornaceae
 Swida alba (L.) Opiz
 Swida sanguinea (L.) Opiz
Araliaceae
 Hedera helix L.
Apiaceae
 Aegopodium podagraria L.
 Aethusa cynapium L.
 Angelica sylvestris L.
 Anethum graveolens L.
 Anthriscus sylvestris (L.) Hoffm.
 Apium graveolens L.
 Carum carvi L.
 Chaerophyllum aromaticum L.
 Chaerophyllum bulbosum L.
 Cicuta virosa L.
 Cnidium dudium (Schkuhr) Thell. (Kadenia dudia (Schkuhr) Lavrova et V. Tichom.)
 Conium maculatum L.
 Coriandrum sativum L.
 Daucus carota L.
 Daucus sativus (Hoffm.) Roehl.
 Eryngium planum L.
 Foeniculum vulgare Mill.
 Laserpitium latifolium L.
 Levisticum officinale W.D.J. Koch
 Heracleum sibiricum L.
 Heracleum sosnowskyi Manden.
 Oenanthe aquatica (L.) Poir.
 Pastinaca sativa L.
 Pastinaca sylvestris Mill.
 Petroselinum crispum (Mill.) A.W. Hill
 Peucedanum cervaria (L.) Lapeyr.
 Peucedanum oreoselinum (L.) Moench
 Peucedanum palustre (L.) Moench
 Pimpinella saxifraga L.
 Sanicula europaea L.
 Selinum carvifolia L.
 Sium latifolium L.
 Seseli libanotis (L.) Koch (Libanotis intermedia Rupr.)
 Torillia japonica (Houtt.) DC.
Celastraceae
 Euonymus europaea L.
 Euonymus verrucosa Scop.
Rhamnaceae
 Frangula alnus Mill.
 Rhamnus cathartica L.
Vitaceae
 Parthenocissus quinquefolia (L.) Planch.
 Vitis vinifera L.
Santalaceae
 Thesium ebracteatum Hayne
Loranthaceae
 Viscum album L.
 Viscum austricum Wiesb.
Oleaceae
 Forsythia europaea Degen et Bald.
 Fraxinus excelsior L.
 Ligustrum vulgare L.
 Jasminum fruticans L.
 Syringa vulgaris L.
 Syringa villosa Vahl
Elaeagnaceae
 Hippophaë rhamnoides L.
Caprifoliaceae
 Lonicera xylosteum L.
 Lonicera tatarica L.
 Sambucus nigra L.
 Sambucus racemosa L.
 Symphoricarpos rivularis Suksdorf
 Viburnum opulus L.
Valerianaceae
 Valeriana nitida Kreyer
 Valeriana officinalis L.
Dipsacaceae
 Knautia arvensis (L.) Coult.
 Scabiosa ochroleuca L.
 Succisa pratensis Moench
Apocynaceae
 Vinca minor L.
Asclepiadaceae
 Vincetoxicum hirundinaria Medik.
Gentianaceae
 Centaurium erythraea Rafn
 Centaurium pulchellum (Sw.) Druce
 Gentiana pneumonanthe L.
Menyanthaceae
 Menianthes trifoliata L.
Rubiaceae
 Crucjata glabra (L.) Ehrend.
 Galium album Mill.
 Galium aparine L.
 Galium boreale L.
 Galium intermedium Schult.
 Galium mollugo L.

- Galium odoratum (L.) Scop.
(Asperula adorata L.)
Galium palustre L.
Galium rivale (Sibth. et Smith) Griseb.
Galium spurium L.
Galium verum L.
Polemoniaceae
Phlox drummondii Hook.
Phlox paniculata L.
Polemonium coeruleum L.
Convolvulaceae
Calistegia sepium (L.) R. Br.
Convolvulus arvensis L.
Cuscutaceae
Cuscuta europaea L.
Boraginaceae
Anchusa officinalis L.
Asperugo procumbens L.
Borago officinalis L.
Buglossoides arvensis (L.) Johnst.
Cynoglossum officinale L.
Echium vulgare L.
Lappula squarrosa (Retz.) Dumort.
Lithospermum officinale L.
Lycopsis arvensis L.
Myosotis arvensis (L.) Hill
Myosotis caespitosa K.F. Schulz
Myosotis micrantha Pall. ex Lehm.
Myosotis popovii Dobroc.
Myosotis ramosissima Rochel ex Schult.
Myosotis scorpioides L. (Myosotis palustris (L.) Lam.)
Pulmonaria obscura Dumort.
Symphytum officinale L.
Solanaceae
Capsicum annuum L.
Datura stramonium L.
Hyoscyamus niger L.
Lycium barbatum L.
Lycopersicon esculentum Mill.
Nicotiana tabacum L.
Nycandra physaloides (L.) Gaertn.
Physalis alkekengi L.
Physalis ixocarpa Brot. ex Hornem.
Solanum dulcamara L.
Solanum nigrum L.
Solanum tuberosum L.
Scrophulariaceae
Chaenorrhinum minus (L.) Lange
Digitalis grandiflora Mill.
Digitalis purpurea L.
Euphrasia brevipilla Burn. et Creml.
Euphrasia stricta D. Wolff ex J.F. Lehm.
Lathraea squamaria L.
Linaria vulgaris Mill.
Melampyrum nemorosum L.
Melampyrum pratense L.
Odontites vulgaris Moench
Pedicularis palustris L.
Rhinanthus aestivalis (N. Zing.) Schischk. et Serg.
Rhinanthus minor L.
Rhinanthus serotinus (Shoenh.) Oborny
Rhinanthus vernalis (N. Zing.) Schischk. et Serg.
Scrophularia nodosa L.
Verbascum densiflorum Bertol.
Verbascum nigrum L.
Verbascum phoeniceum L.
Verbascum thapsus L.
Veronica anagallis-aquatica L.
Veronica arvensis L.
Veronica beccabunga L.
Veronica chamaedris L.
Veronica dillenii Crantz.
Veronica hederifolia L.
Veronica longifolia L.
Veronica officinalis L.
Veronica opaca Fries
Veronica persica Poir.
Veronica scutellata L.
Veronica serpillifolia L.
Veronica verna L.
Lentibulariaceae
Pinquicula vulgaris L.
Utricularia intermedia Hayne
Utricularia minor L.
Utricularia vulgaris L.
Plantaginaceae
Plantago lanceolata L.
Plantago major L.
Plantago media L.
Plantago scabra Moench
Plantago stepposa Kuprian.
Verbenaceae
Verbena officinalis L.
Lamiaceae
Acinos arvensis (Lam.) Dandy
Ajuga reptans L.
Ballota nigra L.
Betonica officinalis L.
Clinopodium vulgare L.
Elscholtzia ciliata (Thunb.) Hyl.
Galeobdolon luteum Huds.
Galeopsis bifida Boenn.
Galeopsis ladanum L.
Galeopsis pubescens Besser
Galeopsis tetrahit L.
Glechoma hederaceae L.
Lamium album L.
Lamium maculatum (L.) L.

- Lamium purpureum* L.
Leonurus quinquelobatus Gilib.
Lycopus europaeus L.
Lycopus exaltatus L. f.
Melissa officinalis L.
Melittis sarmatica Klok.
Mentha aquatica L.
Mentha arvensis L.
Mentha longifolia (L.) Huds.
Mentha verticillata L.
Nepeta cataria L.
Ocimum basilicum L.
Origanum vulgare L.
Prunella vulgaris L.
Salvia pratensis L.
Salvia verticillata L.
Scutellaria galericulata L.
Stachys palustris L.
Stachys recta L.
Stachys sylvatica L.
Thymus serpyllum L.
Thymus pulegioides L.
Callitrichaceae
Callitriche cophocarpa Sendtner.
Callitriche hermaphroditica L.
Callitriche verna L.
Campanulaceae
Campanula cervicaria L.
Campanula glomerata L.
Campanula patula L.
Campanula persicifolia L.
Campanula rapunculoides L.
Campanula rotundifolia L.
Campanula trachelium L.
Jasione montana L.
Asteraceae
Achillea millefolium L. s. str.
Achillea submillefolium Klokov et Krytzka
Ambrosia artemisifolia L.
Anthennaria dioica (L.) Gaertn.
Anthemis arvensis L.
Anthemis cotula L.
Anthemis tinctoria L.
Anthemis tinctoria L. subsp. *subtinctoria* (Dobroc.) Soo
Arctium lappa L.
Arctium tomentosum Mill.
Arctium minus (Hill) Bernh.
Artemisia absinthium L.
Artemisia annua L.
Artemisia campestris L.
Artemisia vulgaris L.
Aster novae-angliae L.
Aster novi-belgii L.
Aster salignus Willd.
Bellis perennis L.
Bidens cernua L.
Bidens frondosa L.
Bidens tripartita L.
Calendula officinalis L.
Carduus acanthoides L.
Carduus crispus L.
Carlina biebersteinii Bernh. ex Hornem.
Centaurea cyanus L.
Centaurea jacea L.
Centaurea rhenana Boreau
Centaurea scabiosa L.
Chondrilla juncea L.
Chichorium inthybus L.
Chrysanthemum carinatum Schousb.
Chrysanthemum coronarium L.
Cirsium arvense (L.) Scop.
Cirsium oleraceum (L.) Scop.
Cirsium palustre (L.) Scop.
Cirsium rivulare (Jacq.) All.
Cirsium setosum (Willd.) Besser
Cirsium vulgare (Savi) Ten.
Conyza canadensis (L.) Cronq. (*Erigeron canadensis* L.)
Cosmos bipinnatus Cav.
Crepis biennis L.
Crepis padulosa (L.) Moench
Crepis tectorum L.
Cyclachaena xanthifolia (Nutt.) Fresen. (*Iva xanthifolia* Nutt.)
Dahlia pinnata Cav.
Erigeron acris L.
Eupatorium cannabinum L.
Filago arvensis L.
Filago minima (Smith) Pers.
Galinsoga ciliata (Rafin.) Blake
Galinsoga parviflora Cav.
Gnaphalium luteo-album L.
Gnaphalium sylvaticum L.
Gnaphalium uliginosum L.
Helianthus annuus L.
Helianthus tuberosus L.
Helichrysum arenarium (L.) Moench
Hieracium murorum L.
Hieracium umbellatum L.
Hypochoeris maculata L. (*Achyrophorus maculatus* (L.) Scop., *Trommsdorffia maculata* (L.) Bernh.)
Hypochoeris radicata L.
Inula britannica L.
Lactuca sativa L.
Lactuca serriola L.
Lapsana communis L.
Leonthodon autumnalis L.

- Leonthodon hispidus L.
Lepidotheca suaveolens (Pursh) Nutt. (Chamomilla suaveolens (Pursh) Rydb.)
Leucanthemum vulgare Lam.
Matricaria recutita L. (Chamomilla recutita (L.) Rauschert)
Mycelis muralis (L.) Dumort.
Onopordum acanthium L.
Petasites hybridus (L.) Gaertn., Mey. et Scherb.
Picris hieracioides L.
Pilosella filifera (Tausch) Schljak. (Hieracium filiferum Tausch)
Pilosella cymosa (L.) F. Schultz et Sch. Bip. (Hieracium cymosum L.)
Pilosella × flagellaris (Willd.) Arv.-Touv (Hieracium flagellare (Willd.) Naeg. et Peter)
Pilosella × floribunda (Wimmer et Grab.) Fr. (Hieracium floribundum Wimmer et Grab.)
Pilosella officinarum F. Schultz et Sch. Bip. (Hieracium pilosella L.)
Pilosella onegensis Norrl. (Hieracium pratense Tausch)
Phalacrologium annuum (L.) Dumort. (Stenactis annua (L.) Cass.)
Ptarmica salicifolia (Besser) Serg.
Ptarmica salicifolia subsp. cartilaginea (Ledeb. ex Reichenb.) Tzvel.
Ptarmica vulgaris Blackw. ex DC.
Pyrethrum corymbosum (L.) Scop.
Rudbeckia hirta L.
Rudbeckia laciniata L.
Scorzonera hymnalis L.
Senecio jacobaea L.
Senecio paludosus L.
Senecio vernalis Waldst. et Kit.
Senecio viscosus L.
Senecio vulgaris L.
Serratula tinctoria L. (Serratula inermis Gilib.)
Solidago canadensis L.
Solidago serotinoidea A. Löve et D. Löve (Solidago serotina Ait.)
Solidago virgaurea L.
Sonchus arvensis L.
Sonchus oleraceus L.
Tagetes erecta L.
Tagetes patula L.
Tagetes signata L.
Tanacetum vulgare L.
Taraxacum officinale F. Web. ex Wigg.
Tephrosia palustris (L.) Fourr. (Senecio arcticus Rupr.)
Tragopogon orientalis L.
Tripleurospermum inodorum (L.) Sch. Bip. (Matricaria perforata Merat)
Tussilago farfara L.
Xanthium album (Widder) H. Scholz
Xanthium spinosum L.
Xanthium strumarium L.
- LILIOPSIDA**
Butomaceae
Butomus umbellatus L.
Alismataceae
Alisma plantago-aquatica L.
Sagittaria sagittifolia L.
Hydrocharitaceae
Elodea canadensis Michx.
Hydrocharis morsus-ranae L.
Stratiotes aloides L.
Scheuchzeriaceae
Scheuchzeria palustris L.
Juncaginaceae
Triglochin palustre L.
Potamogetonaceae
Potamogeton berchtoldii Fieb.
Potamogeton compressus L.
Potamogeton crispus L.
Potamogeton friesii Rupr.
Potamogeton gramineus L.
Potamogeton lucens L.
Potamogeton natans L.
Potamogeton obtusifolius Merat. et Koch
Potamogeton pectinatus L.
Potamogeton perfoliatus L.
Potamogeton pusillus L.
Potamogeton trichoides Cham. et Schlecht.
- Liliaceae**
Anthericum ramosum L.
Convallaria majalis L.
Gagea lutea (L.) Ker-Gawl.
Lilium bulbiferum L.
Lilium martagon L.
Lilium candidum L.
Hemerocallis fulva (L.) L.
Hemerocallis lilio-asphodelus L.
Hosta lancifolia Engl.
Majanthemum bifolium (L.) F.W. Schmidt
Paris quadrifolia L.
Polygonatum multiflorum (L.) All.
Polygonatum odoratum (Mill.) Druce
Veratrum lobelianum Bernh.
- Alliaceae**
Allium cepa L.
Allium fistulosum L.
Allium nutans L.
Allium porrum L.
Allium sativum L.
Allium vineale L.
Amaryllidaceae
Narcissus poeticus L.
Asparagaceae

Asparagus officinalis L.

Iridaceae

Gladiolus hybridus hort.

Gladiolus imbricatus L.

Iris sibirica L.

Iris pseudacorus L.

Orchidaceae

Cypripedium calceolus L.

Cephalanthera rubra (L.) Rch.

Dactylorhiza fuchsii (Druce) Soo

Dactylorhiza incarnata (L.) Soo

Dactylorhiza maculata (L.) Soo

Dactylorhiza majalis (Reichenb.) P.F. Hunt. et

Summerhayes

Epipactis atrorubens (Hoffm. ex Bernh.) Besser

Epipactis helleborine (L.) Crantz

Epipactis palustris (L.) Crantz

Gymnadenia conopsea (L.) R. Br.

Liparis loeselii (L.) Rich.

Listera ovata (L.) R. Br.

Neottia nidus-avis (L.) Rich.

Orchis coriophora L.

Platanthera bifolia (L.) Rich.

Juncaceae

Juncus articulatus L.

Juncus atratus Krock.

Juncus bufonius L.

Juncus compressus Jacq.

Juncus conglomeratus L.

Juncus effusus L.

Juncus inflexus L.

Juncus squarrosus L.

Juncus tenuis Willd.

Lusula campestris (L.) DC.

Lusula multiflora (Ehrh.) Lej.

Lusula pallescens Sw.

Lusula pilosa (L.) Willd.

Cyperaceae

Blysmus compressus (L.) Panz. ex Link

Bolbochoenus maritimus (L.) Palla

Carex acuta L.

Carex acutiformis Ehrh.

Carex apporopinquata Schum.

Carex bryzoides L.

Carex caespitosa L.

Carex chordorrhiza Ehrh.

Carex cinerea Poll.

Carex contigua Hoppe

Carex davalliana Smith

Carex diandra Schrank

Carex digitata L.

Carex dioica L.

Carex distans L.

Carex disticha Huds.

Carex echinata Murr.

Carex elata All.

Carex elata subsp. *omskiana* (Meinsh.) Jalas (*Carex omskiana* Meinsh.)

Carex elongata L.

Carex ericetorum Poll.

Carex flacca Schreb.

Carex flava L.

Carex hartmanii Cajand.

Carex hirta L.

Carex hostiana DC.

Carex juncella (Fries) Th. Fries

Carex lasiocarpa Ehrh.

Carex leporina L.

Carex limosa L.

Carex muricata L.

Carex nigra (L.) Reichard.

Carex otrubae Podp.

Carex pallescens L.

Carex panicea L.

Carex pilosa Scop.

Carex pilulifera L.

Carex praecox Schreb.

Carex pseudocyperus L.

Carex remota L.

Carex riparia Curt.

Carex rostrata Stokes

Carex serotina Merat

Carex sylvatica Huds.

Carex umbrosa Host

Carex vesicaria L.

Carex vulpina L.

Cladium mariscus (L.) Pohl

Cyperus fuscus L.

Eleocharis acicularis (L.) Roem. et Schult.

Eleocharis quinqueflora (F. Hartmann) O. Schwarz

Eleocharis palustris (L.) Roem. et Schult.

Eleocharis uniglumis (Link) Schult.

Eriophorum angustifolium Honck.

Eriophorum latifolium Hoppe.

Eriophorum vaginarum L.

Pycreus flavescens (L.) P. Beauv. ex Rchb.

Rhynchospora alba (L.) Vahl

Scirpus lacustris L. (*Sheonoplectus lacustris* (L.) Palla)

Scirpus sylvaticus L.

Poaceae

Agrostis canina L.

Agrostis gigantea Roth

Agrostis stolonifera L.

Agrostis capillaris L. (*Agrostis tenuis* Sibth.)

Alopecurus aequalis Sobol.

Alopecurus geniculatus L.

Alopecurus pratensis L.

Anisantha sterilis (L.) Nevski

- Anisantha tectorum (L.) Nevski
Anthoxanthum odoratum L.
Apera spica-venti (L.) P. Beauv.
Arrhenatherum elatius (L.) J. et C. Presl
Bekmannia eruciformis (L.) Host
Brachypodium sylvaticum (Huds.) P. Beauv.
Briza media L.
Bromopsis inermis (Leys.) Holub
Bromus arvensis L.
Bromus mollis L.
Bromus secalinus L.
Calamagrostis arundinacea (L.) Roth
Calamagrostis canescens (Weber) Roth
Calamagrostis epigeios (L.) Roth
Calamagrostis neglecta (Ehrh.) Gaertn., Mey. et Scherb.
Corynephorus canescens (L.) Beauv.
Cynosurus cristatus L.
Dactylis glomerata L.
Dactylis polygama Horv.
Deschampsia caespitosa (L.) P. Beauv.
Digitaria ischaemum (Schreb.) Muehl.
Echinochloa crusgalli (L.) P. Beauv.
Elytrigia repens (L.) Nevski (Agropyron repens (L.) P. Beauv.
Eragrostis minor Host
Festuca arundinacea Schreb. s.l.
Festuca brevipila R. Tracey (Festuca trachyphylla (Hack.) Krajina)
Festuca diffusa Dumort. (Festuca multiflora Hoffm.)
Festuca filiformis Pourr. (Festuca tenuifolia Sibth.)
Festuca gigantea (L.) Vill.
Festuca ovina L.
Festuca ovina var. firmula (Hack.) Hegi
Festuca pratensis Huds.
Festuca psammophila (Hack. ex Celak.) Fritsch
Festuca regaliana Pavl.
Festuca rubra L.
Glyceria fluitans (L.) R. Br.
Glyceria maxima (C. Hartm.) Holmberg
Glyceria notata Chevall. (Glyceria plicata (Fr.) Fr.)
Helictotrichon pubescens (Huds.) Pilg.
Hierochloë odorata (L.) P. Beauv.
Holcus lanatus L.
Holcus mollis L.
Koeleria glauca (Spreng.) DC.
Koeleria grandis Besser ex Gorski
Leersia orysoides (L.) Sw.
Lerchenfeldia flexuosa (L.) Schur
Leymus arenarius (L.) Hochst.
Lolium perenne L.
Lolium remotum Schrank.
Melica nutans L.
Millium effusum L.
Molinia caerulea (L.) Moench
Nardus stricta L.
Phalaroides arundinaceae (L.) Rausch.
Phleum pheoides (L.) H. Karst.
Phleum pratense L.
Phragmites australis (Cav.) Trin et Steud.
Poa angustifolia L.
Poa annua L.
Poa compressa L.
Poa nemoralis L.
Poa palustris L.
Poa pratensis L.
Poa trivialis L.
Roegneria canina (L.) Nevski
Secale cereale L.
Setaria glauca (L.) P. Beauv.
Setaria viridis (L.) P. Beauv.
Sieglingia decumbens (L.) Bernh.
Zea mays L.
Aracerae
Acorus calamus L.
Calla palustris L.
Lemnaceae
Lemna minor L.
Lemna trisulca L.
Spirodela polyrrhiza (L.) Schleid.
Sparganiaceae
Sparganium emersum Rehm.
Sparganium erectum L.
Sparganium minimum Wallr.
Typhaceae
Typha angustifolia L.
Typha latifolia L.

Висновки і перспективи подальших досліджень. У результаті інвентаризації флори ШНПП виявлено 1 003 види вищих судинних рослин, які належать до шести відділів, 119 родин та 515 родів.

Література

1. Андрієнко Т. Л., Онищенко В. А., Прядко О. І. та ін. Раритетна компонента флористичного різноманіття заповідників та національних природних парків Українського Полісся // Матеріали Міжнар.

- наук.-практ. конф., присвяченої 20-річчю створення Шацького нац. природного парку, Світязь, 17–19 трав. 2004 р.– Луцьк, 2004.– С. 63–65.
2. Андрієнко Т. Л., Прядко О. І. Рідкісні центральноєвропейські види у флорі волинської частини Західного Полісся // Укр. ботан. журн.– 2006.– Т. 63, № 5.– С. 661–670.
 3. Беднарська І. О. Види роду *Festuca* L. (Poaceae) у флорі Західного Полісся // Наукові основи збереження біотичної різноманітності.– 2001.– Вип. 3.– С. 9–12.
 4. Беднарська І. О., Гончаренко В. І. Види роду *Festuca* L. (Poaceae) у флорі Шацького національного природного парку // Наук. вісн. Чернів. ун-ту.– 2007.– Вип. 343: Біологія.– С. 3–9.
 5. Беднарська І. О., Гончаренко В. І. Рід *Festuca* L. (Poaceae) у флорі Шацького національного природного парку // Стан і біорізноманіття екосистем Шацького національного природного парку: Матеріали наук. конф. “Фактори загрози біотичному різноманіттю: їх індикація та способи зниження негативної дії”, смт Шацьк, 21–23 верес. 2007 р.– Л., 2007.– С. 53–55.
 6. Гончаренко В. І. Рід *Rubus* L. (Rosaceae Juss.) у флорі Шацького національного природного парку // Матеріали конф. “Стан і біорізноманіття екосистем Шацького національного природного парку”, смт Шацьк, 16–18 верес. 2005 р.– Л., 2005.– С. 13–15.
 7. Гончаренко В. І. Доповнення до флори Шацького національного природного парку // Вісн. Луган. нац. пед. ун-ту ім. Т. Шевченка. Біол. науки.– 2007.– № 7 (124).– С. 39–43.
 8. Гончаренко В. І., Калинович Н. О., Степанова А. В., Одінцов Є. О. Нові місцезростання видів флори заходу України // Матеріали конф. молодих вчених-ботаніків України “Актуальні проблеми ботаніки і екології”, Одеса, 26–29 верес. 2003 р.– О., 2003.– С. 49–51.
 9. Данилик І. М. Екологічний аналіз видів родини осокових (Syringaceae) флори Шацького поозер’я // Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 20-річчю створення Шацького національного природного парку, Світязь, 17–19 трав. 2004 р.– Луцьк, 2004.– С. 68–69.
 10. Данилик Р. М., Данилик І. М. Флористичні знахідки в районі Шацького поозер’я (Західне Полісся) // Укр. ботан. журн.– 1996.– Т. 53, № 5.– С. 608–610.
 11. Екофлора України / Дідух Я. П., Бурда С. М., Зиман С. М. та ін.– К., 2004.– Т. 2.– 480 с.
 12. Екофлора України / Дідух Я. П., Плюта П. Г., Протопопова В. В. та ін.– К., 2000.– Т. 1.– 284 с.
 13. Екофлора України / Федорончук М. М., Дідух Я. П.– К., 2002.– Т. 3.– 496 с.
 14. Злаки України / Прокудин Ю. Н., Вовк А. Г., Петрова О. А. и др.– К., 1977.– 519 с.
 15. Зуб Л. М., Карпова Г. О. Рідкісні види водяних рослин та умови їх збереження у Шацькому національному природному парку // Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 20-річчю створення Шацького національного природного парку, Світязь, 17–19 трав. 2004 р.– Луцьк, 2004.– С. 70–71.
 16. Кухтей Р. Р., Мусієнко М. М. Екологічна структура гідромакрофітів Шацьких озер // Укр. ботан. журн.– 2002.– Т. 59, № 5.– С. 584–588.
 17. Прядко О. І. Шацький // Фіторізноманіття національних природних парків України.– К., 2003.– С. 90–94.
 18. Якушенко Д. М., Фіцайло Т. В., Коротченко І. А. Псамофітні екосистеми української частини біосферного резервату “Західне Полісся” // Матеріали конф. “Стан і біорізноманіття екосистем Шацького національного природного парку”, смт Шацьк, 16–18 верес. 2005 р.– Л., 2005.– С. 82–86.
 19. Яценко П. Т. Судинні рослини Шацького національного природного парку // Шацький національний природний парк: Наукові дослідження 1983–1993 рр.– Світязь, 1994.– С. 132–163.
 20. Яценко П. Т., Данилик І. М. Родина Syringaceae у флорі Шацького поозер’я // Національні парки в системі екологічного моніторингу: Тези доп. конф.– Світязь, 1993.– С. 42–46.
 21. Honcharenko V. I. *Rubus hirtus* Waldst. et Kit. in the flora of Western Polissja // Proceedings of the III International Young Scientists conference “Biodiversity. Ecology. Adaptation. Evolution.” dedicated to 100 anniversary from birth of famous Ukrainian lichenologist Maria Makarevych, Odesa, 15–18 May 2007.– Odesa, 2007.– P. 23–24.
 22. Mosyakin S. L., Fedoronchuk M. M. Vascular Plants of Ukraine. A Nomenclatural Checklist.– Kyiv, 1999.– 346 p.

Статтю подано до редколегії
12.01.2009 р.